

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Cdo/94/2022
Identifikačné číslo spisu:	5418200614
Dátum vydania rozhodnutia:	31.05.2023
Meno a priezvisko:	Mgr. Miroslav Šepták
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:5418200614.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu E. F., narodeného X. O. XXXX, J. XXX, zastúpeného advokátom JUDr. Ľubomírom Ivanom, Zvolen, Nám. SNP 41, proti žalovanému E. E. O., narodenému X. E. XXXX, R., J. XXXX/XXX, o vydanie bezdôvodného obohatenia vo výške 11 617,87 eura s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Dolný Kubín pod sp. zn. 5C/26/2018, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 26. mája 2021 sp. zn. 6Co/105/2020, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalobcovi p r i z n á v a nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Dolný Kubín (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „prvoinštančný súd“) rozsudkom zo 6. novembra 2019, č. k. 5C/26/2018-214 uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 11 617,87 eura s ročným úrokom z omeškania vo výške s 5 % za obdobie od 13. septembra 2018 až do jej zaplatenia, to všetko do 3 dní od právoplatnosti rozsudku (výrok I.). Vo zvyšnej časti žalobu zamietol (výrok II.). O trovách konania rozhodol tak, že žalobcovi priznal voči žalovanému nárok na ich náhradu v rozsahu 100 % (výrok III.).

1.1. V dôvodoch svojho rozhodnutia po skutkovej stránke uviedol, že žalovaná istina predstavuje sumu, ktorú zložil žalobca dňa 2. mája 2006 do pokladne žalovaného - v tom čase súdneho exekútora vykonávajúceho exekúciu vedenú pod sp. zn. EX 79/04 na Okresnom súde Dolný Kubín pod sp. zn. 10Er/1/2005 na vymoženie pohľadávky oprávneného priznanej mu voči povinnému Ľ. F., vykonateľným exekučným titulom - rozsudkom Okresného súdu Dolný Kubín z 3. novembra 2003 sp. zn. 4Cb/50/2003. Súd prvej inštancie nepovažoval za sporné, že účelom zloženia uvedenej sumy žalobcom a jej prijatím žalovaným bola snaha žalobcu nadobudnúť spoluvlastnícky podiel povinného na nehnuteľnostiach, vymedzených v dražobnej vyhláske z 30. marca 2006, postupom vyplývajúcim z § 166 ods. 2 zákona č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov (v znení účinnom do 31. augusta 2005), podľa ktorého

spoluvlastník vecí, ktorá je v podielovom spoluvlastníctve, môže zabrániť predaju vecí, ak najneskôr do začiatku dražby zloží u exekútora v hotovosti alebo šekom na účet exekútora sumu vo výške podielu, ktorý sa má vydražiť. Ak sa tak stane, exekútor s touto sumou naloží ako s výsledkom predaja. Tiež nebolo sporné, že k naplneniu dôvodu, pre ktorý žalobca zložil do pokladne exekútora sumu 350 000,- Sk a žalovaný ako exekútor túto sumu prijal, nedošlo, nakoľko exekučný súd neschválil nadobudnutie spoluvlastníckeho podielu povinného na dotknutých nehnuteľnostiach žalobcom ako ich podielovým spoluvlastníkom.

1.2. Súd prvej inštancie mal za to, že obrana žalovaného prakticky spočívala len v jeho tvrdení, že z platnej judikatúry nielen všeobecných súdov vyplýva, že súdny exekútor sa nemôže bezdôvodne obohatiť, pretože koná ako osoba, ktorej bola zverená úloha štátneho orgánu (Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 165/2012 z 13. februára 2013). Súd prvej inštancie konštatoval, že žalovaný už v súčasnosti nie je súdnym exekútorom a napriek zániku jeho funkcie súdneho exekútora a ním tvrdenému „odovzdaniu svojho exekútorského úradu svojej náhradníčke dňa 9. februára 2016“ podľa samotného žalovaného doposiaľ nedošlo k „finančnému vyúčtovaniu“, z čoho vyplýva, že žalobcom zložená suma naďalej zostala v jeho dispozičnej sfére. Žalovaný ani len netvrdil, že by žalobcom zloženú sumu 11 617,87 eura mal tomuto následne vrátiť, resp. že by s touto sumou mal naložiť nejakým iným spôsobom.

1.3. Prvoinštančný súd tak dospel k záveru, že u žalovaného ohľadne doposiaľ nevrátenej sumy 11 617,87 eura došlo na úkor žalobcu k vzniku bezdôvodného obohatenia podľa § 451 ods. 2 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej len „Občiansky zákonník“) ako plnenia z právneho dôvodu, ktorý odpadol, ktoré je povinný vydať žalobcovi s poukazom na § 451 ods. 1 v spojení s § 456 Občianskeho zákonníka, keď po vzniku bezdôvodného obohatenia nedošlo ani následne k zmene subjektu, ktorý sa na úkor žalobcu bezdôvodne obohatil. Preto súd žalobe čo do istiny v celom rozsahu vyhovel; žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 11 617,87 eura. Zároveň s poukazom na ustanovenie § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka v spojení s § 3 nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 87/1995 Z. z. mu tiež uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi úroky z omeškania zo sumy 11 617,87 eura v uplatnenej výške 5%, od 13. septembra 2018 až do jej zaplatenia. O trovách konania súd prvej inštancie rozhodol podľa § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“).

2. Krajský súd v Žiline (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom z 26. mája 2021 sp. zn. 6Co/105/2020 napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie vo výrokoch I. a III. potvrdil ako vecne správny podľa § 387 ods. 1, 2 CSP (výrok I), odvolanie žalovaného proti výroku II. rozsudku prvoinštančného súdu odmietol podľa ustanovenia § 386 písm. b) CSP (výrok II.), žalobcovi priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

2.1. Vo vzťahu k výroku I. prvoinštančného súdu odvolací súd sa po preskúmaní rozhodujúcich otázok, ktoré boli vo veci vznesené v plnom rozsahu stotožnil so skutkovými závermi súdu prvej inštancie, nestotožnil sa však s jeho právnym posúdením nároku uplatneného žalobou, ktorá skutočnosť však nemala vplyv na vecnú správnosť rozhodnutia. V danej súvislosti odvolací súd poukázal na rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Cdo/41/2009 z 25. marca 2010 a sp. zn. 3Cdo/199/2009 z 18. februára 2010, v ktorých dovolací súd riešil problematiku zodpovednosti súdneho exekútora za škodu, ktorá vznikla v súvislosti s jeho činnosťou podľa Exekučného poriadku. Poukázal i na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Cdo/75/2015, ktoré sa zaoberalo vzťahom zodpovednosti za škodu štátu a zodpovednosti za škodu exekútora a z ktorého vyplýva, že za škodu spôsobenú exekútorom pri výkone exekučnej činnosti vykonávanej z poverenia súdu podľa osobitného predpisu (činnosti uvedené v ustanoveniach § 29 až § 194 § 33 ods. 1 Exekučného poriadku) zodpovedá vedľa štátu (s následným právom regresu) rovnako sám exekútor, a to za podmienok uvedených v § 33 ods. 1 uvedeného zákona. Závisí výlučne na rozhodnutí poškodeného, či bude náhradu škody požadovať podľa zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov alebo či predmetný nárok bude uplatňovať priamo od exekútora podľa § 33 ods. 1 Exekučného poriadku. Odvolací súd tak dospel k záveru, že medzi žalobcom a žalovaným vznikol

verejnoprávny vzťah, ktorý vylučuje existenciu bezdôvodného obohatenia na strane žalovaného. Predpokladmi zodpovednosti súdneho exekútora za škodu podľa § 33 ods. 1 Exekučného poriadku sú: a) vznik škody, b) protiprávne konanie alebo opomenutie exekútora, prípadne jeho zamestnanca súvisiace s činnosťou podľa Exekučného poriadku, c) príčinná súvislosť medzi týmto konaním (alebo opomenutím) a vznikom škody. Súdny exekútor sa nemôže zodpovednosti zbaviť, ak sú splnené predpoklady jej vzniku. Podľa názoru odvolacieho súdu žalobca ako poškodený v tomto spore preukázal existenciu všetkých uvedených predpokladov vzniku zodpovednosti žalovaného za škodu, ktorý ku dňu vzniku škody vykonával funkciu súdneho exekútora. Napokon odvolací súd poukázal na to, že ustanovenia upravujúce občianskoprávnu zodpovednosť za bezdôvodné obohatenie majú len subsidiárny charakter. Záver o subsidiárnom charaktere nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia, podľa ktorého „nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia je možné uplatniť len v tom prípade, ak nie sú podmienky pre dosiahnutie rovnakého uspokojenia z titulu náhrady škody“, bol formulovaný v stanovisku občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu sp. zn. Cpj 37/78 z 21. decembra 1998. Vo všeobecnosti sa dá teda uviesť, že plnenie na základe bezdôvodného obohatenia možno požadovať len vtedy, ak nemožno požadovať plnenie z iného titulu (pozri napr. rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2Cdo/48/2010, 2Cdo/155/2011 a 1Cdo/123/2009). Na uvedenú judikatúru však súd pri svojom rozhodovaní neprihliadal. O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa ust. § 396 ods. 1 CSP, v spojení s § 255 ods. 1 CSP.

3. Proti uvedenému rozsudku žalovaný (ďalej aj „dovolateľ“) podal dovolanie prípustnosť ktorého odôvodňoval ustanoveniami § 420 písm. f) a § 421 ods. 1 CSP. Mal za to, že sudy nižších inštancií nedodrжали procesný postup v konaniach a zabránili mu v konaní konať, čím porušili nielen zásadu práva na spravodlivý proces, ale aj nesprávne vyhodnotili objektívny stav a porušili zákon na jeho ujmu.

3.1. Dovolateľ uviedol, že v danom prípade nemožno miestnu príslušnosť aplikovať podľa dikcie § 20 ods. c, CSP (správne má byť § 20 písm. c) CSP, pozn. dovolacieho súdu), na ktorom prebieha exekučné konanie, ak ide o spor vyvolaný osobitnou povahou tohto konania, pretože z gramatického a logického výkladu nejde o uvedený spor, ale o vydanie bezdôvodného obohatenia, teda zo zákona je súd povinný miestnu príslušnosť posudzovať v intenciách ustanovení § 12, 13, 14 CSP, vrátane skutočnosti, že exekučné konanie bolo prinajmenšom, ak nie zastavené, tak prerušené. Žalovaný poukázal tiež na ustanovenie § 166 ods. 3 Exekučného poriadku a uviedol, že v dobe keď vykonával nútený výkon súdnej exekúcie, bol jeho postup podľa zákona správny a nebolo potrebné požadovať súd o schválenie príklepu, preto je scestné odôvodnenie rozhodnutí súdov oboch inštancií, že mal vyplatiť peniaze oprávnenému, B.O.F., a. s. Bratislava. Zopakoval, že v exekučnom konaní vystupoval ako orgán verejnej moci a nebol účastníkom exekučného konania. Podľa jeho názoru sudy nižších inštancií pochybili aj v určení úrokovej sadzby vo výške 5 %. Ďalej namietal i miestnu príslušnosť Okresného súdu Dolný Kubín. Argumentáciu rozhodnutím Ústavného súdu Českej republiky označil žalovaný za účelovú, poukazujúc na spory vedené na Okresnom súde Humenné, v ktorých námietku rozhodnutím Ústavného súdu Českej republiky II. 1847/2016 súd neakceptoval, čo dokazuje nie nejednotnosť súdnych rozhodnutí, ale ľubovôľu sudcov a zmes zákonov prebratých z Rakúskeho a Nemeckého práva, možno aj z čias Rakúsko - Uhorska, preto CSP označil za „paškvil“, ktorý urobil zo sporového konania frašku a sudcom dal doslova „neobmedzené“ možnosti, rozhodnúť ako chcú, bez toho, aby rešpektovali viazanosť rozhodnutí a právneho názoru vyššieho súdu, porušujúc princíp právnej istoty, predvídateľnosti práva a práva na spravodlivý proces, keď v analogickej veci doslova a písmená ten istý súd rozhodne rozdielne - vid' príslušnosť - bez rešpektovania vyššej autority.

3.2. Žalovaný považoval rozhodnutia oboch súdov nižších inštancií za nepreskúmateľne, aj z dôvodu, že do roku 2017, bolo podľa zákona č. 514/2003 Z. z. potrebné náhradu škody pri nesprávnom úradnom postupe a rozhodnutí, uplatniť najskôr na Ministerstve spravodlivosti Slovenskej republiky. Po uvedenom dátume mal žalobca možnosť vybrať si koho zažaluje. Z uvedeného je teda jeho pasívna legitímácia irelevantná a otázka regresného postihu bezpredmetná. Žalovaný ďalej namietal neznalosť Vyhlášky č. 288/1955 Z. z., postup sudcu pri neúčasti žalovaného na pojednávaní a tvrdenie súdu, že nenamietal premlčanie, čo potvrdzuje jeho odvolanie z 27. decembra 2019. S poukazom na zásadu *vigilantibus iura scripta sunt* /bdelým patrí právo/, pretože *ignorantia iuris cuique nocet* /neznalosť práva

škodí každému/ a rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5Sžf/65/2011 mal za to, že súdy nižších inšancií postupovali v rozpore so zákonom, nielen z pohľadu procesných ustanovení, ale aj hmotného práva a preto je arbitrárne. Žalovaný žiadal, aby dovolací súd rozhodnutia súdov nižších inšancií zrušil, pretože boli vydané v rozpore so zákonom; súčasne žiadal, aby najvyšší súd odložil vykonateľnosť rozhodnutia podľa § 444 CSP.

4. Žalobca sa k podanému dovolaniu písomne nevyjadril.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu s vysokoškolským právnickým vzdelaním druhého stupňa (§ 429 ods. 2 písm. a) CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie žalovaného treba odmietnuť. Na stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 CSP) dovolací súd uvádza nasledovné:

6. Právo na prístup k dovolaciemu súdu nie je absolútne. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok a tejto jeho mimoriadnej povahe zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti, prísne regulovanej Civilným sporovým poriadkom. Z ustanovenia § 419 CSP vyplýva, že proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je dovolanie prípustné, len ak to zákon pripúšťa, pričom prípady, v ktorých je dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním.

7. Podľa § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

8. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

9. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f) CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní zákonu zodpovedajúcim spôsobom, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a v dovolaní náležite vymedziť dovolací dôvod (§ 420 CSP alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

10. Najvyšší súd sa v prvom rade zaoberal dovolacím dôvodom uplatneným podľa § 420 písm. f) CSP, v zmysle ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú túto procesnú vadu, sú: a) zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b) nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby (procesnou aktivitou) uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia.

11. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky

poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky (I. ÚS 26/94), v ktorom sa uplatnia všetky zásady súdneho rozhodovania v súlade so zákonmi a pri aplikácii ústavných princípov.

12. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae /odmietnutie spravodlivosti/.

13. Najvyšší súd vo svojich rozhodnutiach opakovane uviedol, že z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (viď 3Cdo/41/2017, 3Cdo/214/2017, 8Cdo/5/2017, 8Cdo/73/2017). So zreteľom na to pristúpil aj v danom prípade k posúdeniu opodstatnenosti argumentácie dovolateľa, že procesne nesprávnym postupom súdov bolo zasiahnuté do jeho práva na spravodlivý proces.

14. Z obsahu podaného dovolania vyplýva, že dovolateľ podal dovolanie v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP a § 421 CSP, pričom namietal nesprávnosť procesného postupu, nesprávne vyhodnotenie skutkového stavu súdmi nižších inštancií, čím porušili zákon na jeho ujmu a nepreskúmateľnosť rozhodnutí oboch súdov nižších inštancií.

15. Po oboznámení sa s jednotlivými dovolacími námietkami dovolací súd považuje v prvom rade za potrebné uviesť, že dôvody dovolania žalovaného sú vo väčšej časti obsahom i jeho odvolacích námietok, s ktorými sa odvolací súd riadne vysporiadal a jednoznačne vysvetlil, prečo ich považoval za nedôvodné.

16. Žalovaný v úvode dovolania uviedol ako jeden z dôvodov porušenia práva na spravodlivý proces to, že mu súdy nižších inštancií zabránili v konaní konať, pričom uvedené tvrdenie odôvodnil nasledovne : „...namietam konvalidáciu a postup sudcu pri mojej neúčasti na pojednávaní, keď sa zákonný sudca vyhráza, že rozhodne, aj keď sa nedostaví na pojednávanie, nepotrebuje komentár, ale svedčí kam až súdna moc dospela“, ktoré však dovolací súd považuje za nedostatočné zdôvodnenie dovolacích námietok žalovaného proti záverom odvolacieho súdu výstižne vyjadrených v bodoch 52. až 54. odôvodnenia rozhodnutia.

17. K námietke nepríslušnosti Okresného súdu Dolný Kubín na prejednanie predmetnej veci podľa § 20 písm. c) CSP sa odvolací súd dostatočne vyjadril v bode 51. svojho rozhodnutia, keď uzavrel, že príslušnosť sa určuje podľa okolností v čase začatia konania; takto určená príslušnosť trvá až do skončenia konania (§ 36 ods. 1 a 2 CSP). Poukazujúc na ustanovenie § 20 písm. c) CSP, podľa ktorého je namiesto všeobecného súdu žalovaného na konanie príslušný výlučne súd, na ktorom prebieha exekučné konanie, ak ide o spor vyvolaný osobitnou povahou tohto konania, čo nepochybne je i prípad aktuálne prejednávaného sporu. Odvolací súd taktiež správne podotkol, že súd skúma miestnu príslušnosť iba na námietku žalovaného uplatnenú najneskôr pri prvom procesnom úkone, ktorý mu patrí; výlučnú miestnu príslušnosť skúma aj bez námietky na začiatku konania. Takýmto prvým úkonom žalovaného bolo jeho podanie zo dňa 25. septembra 2018 na č. l. 87 spisu, z ktorého námietka miestnej nepríslušnosti Okresného súdu Dolný Kubín nevyplyva.

18. Pre úplnosť považuje dovolací súd za potrebné dodať, že vznesenie námietky miestnej nepríslušnosti žalovaným podľa § 41 CSP je jeho procesným právom. Súd miestnu príslušnosť (okrem výlučnej

miestnej príslušnosti) neskúma sám z úradnej povinnosti, ale až po tom, ako žalovaný vznesie pri prvom procesnom úkone, ktorý mu patrí, námietku miestnej nepríslušnosti, a ak je táto dôvodná, postupuje sa podľa § 43 CSP. Prvým procesným úkonom, ktorý žalovanému patrí, je procesný úkon, ktorý mohol žalovaný v sporovom konaní vo vzťahu k súdu urobiť. Spravidla pôjde o vyjadrenie k žalobe (§ 167 ods. 2 CSP) alebo odpor proti platobnému rozkazu (§ 267 ods. 1 CSP). Ak tento prvý procesný úkon žalovaný nevyužije, neposúva sa právo namietat' miestnu nepríslušnosť na ďalší procesný úkon, napríklad odvolanie proti rozsudku a pod., ktorý žalovaný v konaní reálne urobil. Uplynutím lehoty na vyjadrenie k žalobe (alebo na podanie odporu a iné) ako prvému procesnému úkonu, ktorý mu patril, je nedostatok miestnej príslušnosti zhojený a právo žalovaného namietat' miestnu nepríslušnosť konajúceho súdu zaniká.

19. K dovolacej námietke žalovaného, že žalobu žalobcu E. F. v rovnakej právnej veci prejednal Okresný súd Námestovo pod sp. zn. 10C/364/2015 (nie Okresný súd Dolný Kubín ako v tu prejednávanej veci) dovolací súd uvádza, že z obsahu súdneho spisu zistil, že vo veci vedenej na Okresnom súde Námestovo sa žalobca E. F. domáhal určenia vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam voči žalovanej pani E. F., t. j. fyzickej osobe, nie voči súdnemu exekútorovi E. E. O. titulom bezdôvodného obohatenia ako plnenia z právneho dôvodu, ktorý odpadol, ktoré je povinný žalovaný vydať žalobcovi s poukazom na § 451 ods. 1 v spojení s § 456 Občianskeho zákonníka, keď po vzniku bezdôvodného obohatenia nedošlo ani následne k zmene subjektu, ktorý sa na úkor žalobcu bezdôvodne obohatil. Ďalšie vyjadrenia žalovaného z jeho dovolania týkajúce rozdielného prístupu súdov a jeho názorov na sporový proces považuje dovolací súd za irelevantné.

20. Ako nedôvodné vyhodnotil dovolací súd i vyjadrenie žalovaného ohľadom interpretácie § 451 Občianskeho zákonníka, a síce „že v exekučnom konaní vystupoval ako orgán verejnej moci a nebol účastníkom exekučného konania“, nakoľko odvolací súd názor žalovaného vo svojom právnom posúdení potvrdil a v rozhodnutí zrozumiteľným spôsobom objasnil, prečo nárok žalobcu nepovažoval za bezdôvodné obohatenie žalovaného vo vzťahu k žalobcovi, ale ako nárok na náhradu škody spôsobenej žalovaným, ktorá vznikla v súvislosti s jeho činnosťou podľa Exekučného poriadku.

21. Vo vzťahu k dovolacej námietke žalovaného o pochybení súdov v určení úrokovej sadzby vo výške 5%, dovolací súd upriamuje pozornosť dovolateľa na bod 48. odôvodnenia napadnutého rozhodnutia odvolacieho, z ktorého jasne vyplýva, že „...proti časti výroku I., ktorým súd uložil žalovanému zaplatiť žalobcovi ročný úrok z omeškania zo sumy 11 617,87 eura vo výške s 5 % za obdobie od 13. septembra 2018 až do jej zaplattenia žalovaný nepodal odvolacie námietky. Rešpektujúc viazanosť odvolacími dôvodmi (§ 380 ods. 1 CSP) odvolací súd túto časť napadnutého rozhodnutia preto nepodrobil odvolaciemu prieskumu.“ V tejto súvislosti považuje dovolací súd za potrebné poznamenať, že z princípu racionálneho, efektívneho a inštančného súdneho konania o dovolaní vyplýva, že dovolateľ musí uplatniť celú argumentáciu, ktorú považuje za významnú, rovnako ako všetky dovolacie návrhy už v odvolacom konaní. Úlohou dovolacieho súdu je potom posúdiť, či tieto argumenty a návrhy odvolací súd riadne preskúmal a či k nim zaujal správny právny záver. Povedané inými slovami, nedávalo by žiaden rozumný zmysel, aby podstatné argumenty a návrhy, ktoré mohol (a mal) dovolateľ uplatniť už v predchádzajúcom odvolacom konaní, predkladal až dovolaciemu súdu. Takto by totiž nastala celkom absurdná situácia, kedy by dovolací súd preskúmaval rozsudok odvolacieho súdu (teda jeho zákonnú správnosť a spravodlivosť), hoci by však tento odvolací súd nemal žiaden dôvod, pre ktorý by sa mohol (a mal) zaoberať určitou argumentáciou, ktorá mu nebola známa (zrejme), pretože ju dovolateľ nepoužil a „vyčkal“ by s ňou až na konanie pred dovolacím súdom. Dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok nemôže predstavovať nástroj na obchádzanie (hoci aj neúmyselné) povinnosti vyčerpania riadnych procesných prostriedkov na ochranu subjektívnych práv dovolateľa, a to nielen formálne, ale aj materiálne, teda obsahovo vecne (argumentačne), čo znamená, že dovolateľ môže urobiť spôsobilým predmetom dovolacieho konania len také námietky, ktoré už uplatnil v odvolacom konaní, a tak poskytol príležitosť odvolaciemu súdu sa k nim vyjadriť, prípadne zjednať ich nápravu (4Cdo/40/2019, 4Cdo/110/2018 a tiež porov. R 39/1993). Pokiaľ žalovaný nevyužil svoje právo namietat' konkrétnu nesprávnosť týkajúcu sa splnenia procesných podmienok v rámci podaného odvolania, musí sa uspokojiť s ich posúdením v rozsahu, v akom na ne v zmysle § 380 ods. 2 CSP prihliadol odvolací súd.

22. Žalovaný za vadu zmätočnosti považoval i nepreskúmateľnosť rozhodnutí oboch súdov nižších inšancií z dôvodu, že „...do roku 2017, podľa zákona č. 514/2003 Z. z., čo sa vzťahuje aj na tento spor, bolo potrebné náhradu škody pri nesprávnom úradnom postupe a rozhodnutí uplatniť najskôr na Ministerstve spravodlivosti Slovenskej republiky, po uvedenom dátume mal žalobca možnosť vybrať si koho zažaluje...“. Na základe uvedeného je podľa názoru dovolateľa, jeho pasívna legítimácia v spore irelevantná a otázka regresného postihu bezpredmetná.

23. Princípu práva na spravodlivý proces zodpovedá právo účastníka na určitú kvalitu súdneho rozhodnutia a povinnosť súdu svoje rozhodnutie riadne odôvodniť. Súd sa teda musí zaoberať účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (I. ÚS 46/05). Z uvedeného potom vyplýva, že k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f) CSP môže dôjsť aj nepreskúmateľnosťou napadnutého rozhodnutia (porov. I. ÚS 105/06, III. ÚS 330/2013, III. ÚS 47/2019, 4Cdo/34/2018, 4Cdo/3/2019, 5Cdo/57/2019, 8Cdo/152/2018).

24. Riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia ako súčasť základného práva na súdnu a inú ochranu vyžaduje, aby sa súd jasným, právne korektným a zrozumiteľným spôsobom vyrovnal so všetkými skutkovými a právnymi skutočnosťami, ktoré sú pre jeho rozhodnutie vo veci podstatné a právne významné (Zo súdnej praxe č. 56/2008).

25. V zmysle judikatúry ústavného súdu platí, že súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníka konania, je však povinný na zákonom predpokladané a umožnené procesné úkony účastníka primeraným, zrozumiteľným a ústavne akceptovateľných spôsobom reagovať v súlade s platným procesným právom (II. ÚS 675/2014, IV. ÚS 252/04, IV. ÚS 329/04, III. ÚS 32/07). Vecná spojitosť odôvodnenia rozhodnutia s princípom práva na spravodlivý proces garantuje každému účastníkovi konania, že vydaný rozsudok musí spĺňať limity zrozumiteľného, určitého a logicky odôvodneného rozsudku.

26. Aj podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva platí, že judikatúra síce nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia; ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija proti Španielsku z 9. decembra 1994, séria A, č. 303 - A, s. 12, § 29, Hiro Balani proti Španielsku z 9. decembra 1994, séria A, č. 303 - B, Georgiadis proti Grécku z 29. mája 1997, Higgins proti Francúzsku z 19. februára 1998).

27. Dovolací súd akcentuje, že aj v konaní na odvolacom súde treba dôsledne trvať na požiadavke úplnosti, výstižnosti a presvedčivosti odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu. V odôvodnení svojho rozhodnutia sa odvolací súd musí vysporiadať so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a jeho myšlienkový postup musí byť v odôvodnení dostatočne vysvetlený nielen s poukazom na všetky skutočnosti zistené vykonaným dokazovaním, ale tiež s poukazom na právne závery, ktoré prijal. Právne závery odvolacieho súdu môžu byť dostatočne preskúmateľné len vtedy, ak odvolací súd po skutkovom vymedzení predmetu konania podá zrozumiteľný a jasný výklad, z ktorých ustanovení zákona alebo iného právneho predpisu vychádzal, ako ich interpretoval a prečo pod tieto ustanovenia podriadil, prípadne nepodriadil zistený skutkový stav.

28. Dovolací súd nezistil, že by v danej veci išlo o takýto extrémny prípad vybočenia z medzí ustanovenia § 393 ods. 2 CSP, ktorým by došlo k porušeniu práva žalovaného na spravodlivý proces. Odvolací súd v bodoch 40. a 41. odôvodnenia svojho rozhodnutia sa riadne vysporiadal s právnym posúdením právneho vzťahu strán sporu a na rozdiel od právneho názoru súdu prvej inšancie o občianskoprávnom vzťahu dospel na základe skutkového stavu k záveru o objektívnej zodpovednosti súdneho exekútora za škodu spôsobenú v súvislosti s činnosťou vykonávanou podľa Exekučného poriadku. Poukázal pritom na právny názor vyslovený v uznesení Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 23. marca 2016 sp. zn. 3Cdo/75/2015 (zverejnené v Zbierke stanovísk a rozhodnutí najvyššieho súdu

a súdov SR 8/2016 pod R 74/2016), v zmysle ktorého „...zodpovednosť súdneho exekútora za škodu podľa § 33 ods. 1 Exekučného poriadku a zodpovednosť štátu za škodu podľa zákona. č. 514/2003 Z. z., ktorá bola spôsobená súdnym exekútorom pri výkone exekučnej činnosti sa vzájomne nevylučujú...“. Ohľadom námietky premlčania žalovaným, uplatnenou v jeho odvolaní sa odvolací súd vysporiadal v bodoch 49. a 50. svojho rozhodnutia v ktorých, s poukazom na § 366 CSP dospel k záveru, že na túto námietku neprihliadal, pretože ju mohol žalovaný nepochybne vzniesť už v štádiu prvoinštančného konania a napokon ani sám odvolateľ vo svojom opravnom prostriedku netvrdil, a ani nepreukazoval naplnenie dôvodov uplatnenia tejto novoty v odvolacom konaní. Z odôvodnenia rozhodnutí oboch súdov je zrejmé, z akých právnych úvah vychádzali. Odvolací súd svoje rozhodnutie náležite odôvodnil v súlade s § 393 ods. 2 v spojení s § 220 ods. 2 CSP. Ako vyplýva aj z judikatúry ústavného súdu, iba skutočnosť, že dovolateľ sa s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti rozhodnutia odvolacieho súdu (I. ÚS 188/06). Súd v opravnom konaní nemusí dať odpoveď na všetky námietky uvedené v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú podstatný význam pre rozhodnutie o odvolaní a zostali sporné alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov rozhodnutia súdu prvej inštancie (II. ÚS 78/05).

29. V súvislosti s tvrdeniami žalovaného 1) že, v dobe, keď vykonával nútený výkon súdnej exekúcie bol jeho postup ako súdneho exekútora správny, 2) že, rozhodnutie VSÚ v exekučnom konaní sp. zn. 10Er/1/2007 a rozhodnutie sudcu z 3. novembra 2008 o neschválení príklepu považuje za arbitrárne aj účelové, 3) a o neznalosti vyhlášky č. 288/1955 Z. z. (žalovaný zrejme myslel vyhlášku Ministerstva spravodlivosti SR zo 7. decembra 1995 č. 288/1995 Z. z. o odmenách a náhradách súdnych exekútorov), dovolací súd uvádza, že v prejednávanej veci sa nejedná o preskúmanie zákonnosti postupu a rozhodnutí vydanými vo vyššie uvedenom exekučnom konaní, preto ich považuje za nedôvodné.

30. Napokon vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP dáva dovolací súd do pozornosti žalovaného, že prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP nezakladá ani to, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu (aj súdu prvej inštancie) spočívalo (prípadne) na nesprávnych právnych záveroch (porovnaj najmä judikáty R 54/2012 a R 24/2017, ale aj viaceré rozhodnutia najvyššieho súdu, napríklad sp. zn. 1Cdo/62/2010, 2Cdo/97/2010, 3Cdo/53/2011, 3Cdo/105/2018, 4Cdo/68/2011, 5Cdo/44/2011, 6Cdo/41/2011, 7Cdo/26/2010 a 8ECdo/170/2014).

31. Najvyšší súd vyššie uvedené dopĺňa poukázaním na konštatovanie ústavného súdu v rozhodnutí sp. zn. IV. ÚS 196/2014 (ktoré sa síce týkalo právneho stavu do 30. júna 2016, je však naďalej aktuálne), v zmysle ktorého prípadný nedostatok riadneho odôvodnenia dovolaním napadnutého rozhodnutia, nedostatočne zistený skutkový stav alebo nesprávne právne posúdenie veci nezakladá vadu zmätočnosti.

32. Pokiaľ žalovaný v dovolaní uviedol i dovolací dôvod vyplývajúci z § 421 CSP, dovolací súd považuje za potrebné uviesť, že o tom, či je daná prípustnosť dovolania podľa § 421 CSP rozhoduje dovolací súd výlučne na základe dôvodov uvedených dovolateľom (porovnaj § 432 CSP). Pokiaľ dovolateľ vyvodzuje prípustnosť dovolania z ustanovenia § 421 CSP, má viazanosť dovolacieho súdu dovolacími dôvodmi (§ 440 CSP) kľúčový význam v tom zmysle, že posúdenie prípustnosti dovolania v tomto prípade závisí od toho, ako dovolateľ sám vysvetlí (konkretizuje a náležite doloží), že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia dovolateľom označenej právnej otázky, a že ide o prípad, na ktorý sa vzťahuje toto ustanovenie.

33. V prípade dovolacieho dôvodu spočívajúceho v nesprávnom právnom posúdení veci je dovolateľ povinný dovolací dôvod vymedziť nesprávnym právnym posúdením takej právnej otázky, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a zároveň pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu alebo ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (písm. a) až c) § 421 ods. 1 CSP). Dovolateľ je teda povinný v dovolaní jednoznačne uviesť, v čom vidí prípustnosť dovolania, t. j. ktorý z predpokladov uvedených v § 421 ods. 1 CSP zakladá jeho prípustnosť, čo v danom prípade nemožno konštatovať. Ak v dovolaní absentuje uvedené vymedzenie, súd nevyvíja procesnú iniciatívu smerujúcu k doplneniu dovolania.

34. So zreteľom na uvedené dovolací súd dovolanie žalovaného v časti, v ktorej namietal vady zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP odmietol podľa § 447 písm. c) CSP ako dovolanie, ktoré smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému dovolanie nie je prípustné, a v časti, v ktorej namietal nesprávne právne posúdenie veci v zmysle § 421 ods. 1 odmietol podľa § 447 písm. f) CSP ako dovolanie, v ktorom dovolacie dôvody nie sú vymedzené spôsobom uvedeným v § 431 až § 435 CSP.

35. Najvyšší súd Slovenskej republiky nezistil splnenie predpokladov pre odloženie vykonateľnosti napadnutého rozhodnutia v zmysle § 444 ods. 1 CSP a v súlade s ustálenou praxou tohto súdu o tom nevydal samostatné rozhodnutie.

36. O nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd rozhodol v súlade s ustanovením § 453 ods. 1 CSP v spojení s § 262 ods. 1 a zásadou úspechu žalobcu v dovolacom konaní, ktorému priznal nárok na náhradu trov dovolacieho konania proti žalovanému v plnom rozsahu (§ 255 ods. 1 CSP). O výške náhrady rozhodne súd prvej inštancie (§ 262 ods. 2 CSP).

37. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.